

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 6720
Tarih : 10-01-2020

- 23636

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN

Van Milletvekili

Özgür bir medya demokrasinin en önemli gerekliliklerinden biridir. Türkiye'de ise hukuki, ekonomik ve siyasal nedenlerle gazetecilik çok sorunlu bir dönemden geçiyor. Dünya Basın Özgürlüğü Endeksinde Türkiye'nin 180 ülke içerisinde 157. olduğu bir dönemden geçiyoruz. Düşünce ve ifade özgürlüğünün de teminatı olan özgür medya ortamı OHAL uygulamaları ve güvenlikçi politikalar nedeniyle askıya alınmıştır. Wikipedia gibi açık bilgi erişim kaynakları sürekli kapatılırken Mezopatamya Ajansı ve Sendika Org. Gibi ajans ve haber sitelerinin erişimi defalarca yargı kararlarıyla engellenmiştir. Yine Evrensel, Birgün gibi gazetelerin mali kaynaklarına sınırlama getirilirken Özgür Gündem gazetesinin ise basımı, dağıtımı ve okunması dahi fiili ve hukuk dışı uygulamalarla kısıtlanmaktadır. Aralarında Musa Anter, Metin Göktepe ve Hrant Dink'in olduğu yüzden fazla gazeteci veya medya çalışanı Türkiye'de öldürülmüş ve gerçek katilleri hak ettikleri cezaları almamıştır.

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın verilerine göre 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü'ne gazeteciler işsizlik koşullarında giriyorlar. Sendikanın kayıtlarına göre sadece 2019 yılında Cumhuriyet gazetesinden 15, Hürriyet gazetesinden 46, BJK TV'den 40, Olay TV ve Olay FM'den 35, Star ve Güneş gazetelerinden 50 gazeteci işsiz bırakıldı.

Anadolu'da 125 yerel gazete Basın İlân Kurumu'nun uygulamaları sonucunda başka bir kurum ile birleşmek veya kapanmak durumunda kalmıştır. 40 yerel televizyon artan maliyetleri

karşılayamaz durumda olduğu ve bu kapsamda Anadolu'da üç bin yerel gazetecinin işsiz kaldığı ifade edilmektedir. Gazetecilik ve İletişim fakültelerinden her yıl mezun olan binlerce gençten ancak yüzde beşi medya sektöründe iş bulabilmektedir. Sendikanın verilerine göre Ocak 2020 itibariyle 91 gazeteci habercilik faaliyetinden dolayı cezaevlerindedir. Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) 2019 yılı raporuna göre 2018 yılında dünyada en fazla tutuklu gazeteci bulunan ülke unvanına sahip Türkiye'nin 2019 yılında da Çin'den sonra ikinci sırada olduğu ifade ediliyor.

Cezaevinde olmayan yüzlerce gazeteci ise değişik soruşturmalar adı altında baskı görmektedir. 2019 yılında: 250 gazeteci hâkim karşısına çıkmıştır. 30 gazeteci hakkında yeni soruşturma başlatılmıştır. Yerel medyada çalışan 10 gazeteci sokak ortasında sopalı, silahlı saldırıya uğramıştır. İşsizliğin, güvencesiz çalışmanın, yargılamaların, tutuklulukların bu kadar yaygın olduğu medya sektöründe gazeteciler kamusal görevlerini yerine getirememektedir. TÜİK verilerine göre işsiz gazeteci sayısı 10 bin kişinin üzerindedir. Özellikle OHAL döneminde KHK'lerle kapatılan veya el konulan medya kuruluşlarında istihdam edilen medya mensuplarının yasal haklarının verilmediği, işsizlik sigortalarının ödenmediği ve kıdem tazminatlarının verilmediği iddia edilmektedir. Bu kapsamda birçok gazetecinin yurtdışına sığındığı ve ülkedeki yargı düzenine duyulan güvensizlik ve can güvenliği kaygısı başta olmak üzere birçok nedenle sürgünde yaşamak zorunda kaldığı ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de 1980 yılından sonra kaç gazeteci öldürülmüş, kaç saldırıya uğrama sonucu yaralanmıştır?
- 2) Can güvenliği sağlanamadığı için veya haklarında devam eden soruşturmalar nedeniyle ülkeye giriş yapmayan gazeteci sayısı kaçtır?
- 3) 2010-2020 yılları arasında gazetecilik faaliyetleri nedeniyle gözaltına alınan, tutuklanan ve hüküm giyen gazeteci sayısı kaçtır?
- 4) Halen cezaevinde olan gazeteci sayısı kaçtır? Tutuklanma veya hüküm giyme gerekçeleri nelerdir?
- 5) OHAL döneminde el konulan veya kapatılan medya kurumu (Gazete, TV, Radyo, Dergi, İnternet Sitesi, Vb.) sayısı kaç olmuştur? Bu kapsamda işsiz bırakılan gazeteci sayısı kaçtır? Bu kapsamda işsiz bırakılan gazetecilerin aylık maaşları, kıdem tazminatları ve işsizlik sigortaları ödenmiş midir? Ödenmemişse hangi yasal gerekçelerle ödenmemiştir?

23636

- 6) 2019 yılı sonu itibariyle işsiz gazeteci sayısı kaçtır? İşsiz gazetecilerin desteklenmesi amacıyla yürürlüğe konulacak bir ulusal istihdam stratejisi mevcut mudur?
- 7) 2020 yılı itibariyle erişime kapatılmış internet sitesi sayısı kaçtır? Kapatılma gerekçeleri nelerdir?
- 8) Türkiye'nin basın özgürlüğü endeksinde olumlu anlamda ilerleyebilmesi amacıyla uygulanması planlanan bir politika mevcut mudur?
- 9) Bu koşullarda Türkiye'de gerçek anlamda gazeteciliğin yapılması mümkün müdür?